

Sygn. akt III KS 19/21

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 3 listopada 2021 r.,
skargi wniesionej przez obrońcę oskarżonego **A. B.**,
na wyrok Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 5 maja 2021 r., sygn. akt II Ka (...),
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Z.
z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. akt II K (...) i przekazujący sprawę do ponownego
rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k

p o s t a n o w i ł:

- 1) oddalić skargę;**
- 2) obciążyć oskarżonego A.B. kosztami postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. II K (...), w następstwie uwzględnienia wniosku złożonego przez oskarżonego w trybie art. 387 § 1 k.k., A. B. został skazany za to, że w dniu 8 sierpnia 2020 r. w Z., woj. (...), na ulicy H., będąc uprzednio prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym w stanie nietrzeźwości, w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, orzeczonego na okres 4 lat wyrokiem Sądu Rejonowego w H. z dnia 10 lipca 2018 r. w sprawie sygn. akt II K (...), prowadził samochód osobowy marki A. nr rej. (...) w ruchu lądowym, znajdując się w stanie nietrzeźwości - 1,00 mg/1 alkoholu w

wydychanym powietrzu, tj. za czyn z art. 178a § 4 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres 2 próby; na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego grzywnę w wysokości 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej dziennej stawki na kwotę 10 zł; na podstawie art. 42 § 3 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 lat; na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzeczono od oskarżonego na rzecz Funduszu P. świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł; na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej grzywny zaliczono oskarżonemu okres zatrzymania; orzeczono w przedmiocie kosztów sądowych.

Od tego wyroku apelację złożył prokurator, który zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego, zarzucając:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 69 § 4 k.k. poprzez orzeczenie wobec oskarżonego A. B. na podstawie tego przepisu warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy, w sytuacji gdy wskazany w nim „szczególnie uzasadniony wypadek”, umożliwiający warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności w niniejszej sprawie nie zaistniał;
2. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 42 § 3 k.k. poprzez zaniechanie orzeczenia wobec oskarżonego A. B. na podstawie tego przepisu dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, w sytuacji gdy wskazany w nim „szczególnie uzasadniony wypadek”, umożliwiający odstąpienie od zastosowania tego środka karnego w niniejszej sprawie nie zaistniał;
3. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu przez Sąd I instancji, iż sytuacja osobista oskarżonego, jego postawa prezentowana w czasie postępowania, incydentalność zachowania przestępczego, stanowią „szczególnie uzasadniony wypadek”, umożliwiający warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy oraz zaniechanie orzeczenia dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich

pojazdów mechanicznych, podczas gdy właściwa ocena przyjętych przez Sąd okoliczności nie może być uznana za szczególnie uzasadniony wypadek;

4. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 387 § 2 k.p.k., mającą wpływ na treść orzeczenia poprzez uwzględnienie wniosku oskarżonego i jego obrońcy o wydanie wyroku bez przeprowadzania postępowania dowodowego, pomimo nieuzyskania stanowiska prokuratora o braku sprzeciwu co do wydania wyroku skazującego w trybie przewidzianym przez ten przepis.

Formułując powyższe zarzuty autor apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie zapadłego rozstrzygnięcia Sądu I instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 5 maja 2021 r., sygn. II Ka (...), Sąd Okręgowy w Z. na podstawie art. 440 k.p.k., stwierdzając istnienie podstawy określonej w art. 437 § 2 k.p.k., tj. konieczności przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Z. do ponownego rozpoznania.

Na ten wyrok obrońca oskarżonego złożył skargę w trybie art. 539a § 1 k.p.k., zarzucając orzeczeniu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 27 września 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247) i uchylenie wyroku Sądu I instancji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, w sytuacji, gdy w sprawie niniejszej nie zachodziły okoliczności pozwalające na wydanie wyroku kasatoryjnego, tj. brak konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości oraz dokonania ponownie oceny ustaleń faktycznych w sprawie, mając jednocześnie na względzie, że uwzględnienie wniosku w trybie art. 387 k.p.k. uniemożliwia w swej istocie przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości.

W konsekwencji autor skargi wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy oskarżonego A. b. Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie była zasadna. Stwierdzając konieczność uchylenia wyroku Sądu I instancji, Sąd *ad quem* ustalił potrzebę przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości, nie dopuszczając się – wbrew twierdzeniu obrońcy – obrazy art. 437 § 2 k.p.k.

Nie jest trafny pogląd, że wydanie wyroku w trybie konsensualnym (art. 387 § 1 k.p.k.), uniemożliwia ponowienie tego przewodu oraz przeprowadzenie w całości postępowania dowodowego. Dokonując kontroli wyroku w aspekcie art. 440 k.p.k., Sąd Okręgowy nie był niczym ograniczony w stwierdzeniu takiej konieczności, skoro w toku postępowania odwoławczego wykazano wystąpienie istotnych dla treści orzeczenia uchybień, skutkujących jego rażącą niesprawiedliwością w rozumieniu powyższego przepisu.

Błędnie interpretuje autor skargi intencje Sądu II instancji, podnosząc, że „wytyka” Sądowi Rejonowemu nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w całości, w sytuacji gdy było to konsekwencją procedowania na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., który to tryb wykluczał taką możliwość. W pierwszej kolejności należy wskazać, że przepis powyższy faktycznie stwarza warunki do ograniczenia przewodu sądowego i wydania wyroku skazującego bez przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego. Jednakże możliwość jego zastosowania uzależniona została od konieczności spełnienia szeregu warunków (art. 387 § 1 – 3 k.p.k.), wśród których niezbędnym jest wzgląd na osiągnięcie celów procesu karnego (art. 2 § 1 k.p.k.), mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości. Jednym z tych celów jest zasada trafnej reakcji karnej, określanej w doktrynie również zasadą sprawiedliwości oraz - w dalszej kolejności - zasada prewencji ogólnej. Każdorazowe badanie przesłanek dobrowolnego poddania się karze obejmować musi te aspekty, a dla czuwania przez Sąd *meriti* nad właściwą realizacją powyższych zasad, ustawodawca stworzył możliwość między innymi uzależnienia uwzględnienia wniosku od jego modyfikacji we wskazanym przez Sąd kierunku (art. 387 § 3 k.p.k.) lub w ostateczności skierowania sprawy do rozpoznania na zasadach ogólnych.

Stwierdzona przez Sąd odwoławczy potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego stanowiła konsekwencję dostrzeżenia nieprawidłowości, które implikowały budzącą wątpliwość ocenę klauzuli „wyjątkowego przypadku uzasadnionego szczególnymi okolicznościami” w odniesieniu tak do względnego zakazu zawieszenia kary pozbawienia wolności (art. 69 § 4 k.k.), jak też względnie obligatoryjnego dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (art. 42 § 3 k.k.). Sąd odwoławczy miał również na uwadze wadliwie skonstruowaną apelację oraz ograniczenia wynikające z art. 447 § 5 k.p.k., lecz o wydaniu wyroku kasatoryjnego zadecydowała podstawa, podlegająca uwzględnieniu z urzędu, a więc niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 440 k.p.k.) Wynikająca z dostrzeżenia uchybień rażąca niesprawiedliwość orzeczenia, w pełni wykazana w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, skutkowała - po myśli powyższego przepisu oraz zgodnie z treścią art. 437 § 2 k.p.k. - uchyleniem zaskarżonego orzeczenia. Wydanie orzeczenia reformatoryjnego nie było przed Sądem II instancji możliwe, nie tylko z uwagi na brzmienie art. 440 k.p.k., ale przede wszystkim dlatego, że zachodziła jedna z określonych w art. 437 § 2 k.p.k. przesłanek, tj. konieczność ponowienia przewodu sądowego w pełnym zakresie. Jedynie bowiem taki sposób procedowania będzie stanowił maksymalną gwarancję ponownej, kompleksowej i rzetelnej, oceny całokształtu materiału dowodowego oraz wydania orzeczenia czyniącego zadość ustawowym celom postępowania karnego.

Sąd *ad quem* wyraził oczywiście odmienne zapatrywania w kwestii adekwatnego wymiaru kary, słusznie jednak wskazał prokurator, że nie jest to tożsame z bezwzględnym związaniem Sądu niższej instancji w zakresie wydania mniej korzystnego dla oskarżonego rozstrzygnięcia. Byłoby to bowiem co najmniej przedwczesne i pozostawało w sprzeczności ze stwierdzoną koniecznością ponowienia przewodu sądowego, a w jego ramach przeprowadzenia postępowania dowodowego. Wszakże dopiero po zrealizowaniu tego warunku możliwą będzie holistyczna ocena podanych w wątpliwość w toku postępowania odwoławczego aspektów.

Nie znajdując zatem podstaw do uwzględnienia skargi, Sąd Najwyższy orzekł

o jej oddaleniu (art. 539e § 2 k.p.k.), obciążając oskarżonego kosztami sądowymi postępowania skargowego.